Перед допитом свідки, які не досягли 16 років, не попереджаються про відповідальність за відмову від дачі показань і за дачу завідомо неправдивих показань. Їм просто роз'яснюється обов'язок правдиво розповісти все відоме по справі. Допити осіб, які досягли 16–17-річного віку, можливо та доцільно проводити в основному із застосуванням тих же самих тактичних прийомів, які рекомендуються при допиті дорослих.

Незалежно від процесуальної ролі неповнолітнього – свідок, потерпілий, підозрюваний або обвинувачений (підсудний) – необхідно пам'ятати, що поведінка дитини під час допиту багато в чому буде визначатися, в першу чергу, віковими, інтелектуальними, психічними особливостями розвитку. Важливо створити доброзичливу обстановку, передбачити обов'язкову активну участь педагога або психолога в ході попереднього та судового слідства.

Одержано 22.04.2019

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 159.9:351.74

Анна Олександрівна АГУРЄЄВА,
студентка групи Ф6-ПСдср-15-2 ХНУВС
Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПОЛІЦІЇ

Діяльність сучасного поліцейського безпосередньо спрямована на захист громадян, їх прав і свобод, охорону громадського порядку і громадської безпеки, профілактику злочинів і боротьбу з правопорушеннями. Специфіка службової діяльності має суттєвий вплив на психіку і особистісні властивості поліцейських, підвищуючи ймовірність розвитку у них ознак професійної деформації. Важливим фактором профілактики розвитку несприятливих особистісних якостей поліцейських, їх професійного та емоційного вигорання, формального ставлення до виконання службової діяльності стає психологічна робота з особовим складом поліції.

Так, Т. Г. Татідінова та Н. Ю. Галкіна вважають, що професійна деформація є неминучою складовою професійної діяльності поліцейських, її розвиток включає три рівня. Авторки говорять, що на початковому рівні професійна деформація ще не виражена яскраво; на середньому відбуваються певні кількісно-якісні зміни індивідуально-особистісних особливостей; на глибинному рівні спостерігається загострення і розвиток соціально-негативних рис особистості

© Агурєєва А. О., 2019

професіонала. Дослідниці наголошують на тому, що однією з форм професійної деформації поліцейських може стати девіантна поведінка, що виражається в протиправних діях, зловживанні алкоголем або наркотиками, ігрової залежності, суїцидальна поведінка, а крайньою формою професійної деформації є професійна деградація, що робить неможливою подальшу службу в поліції.

Можемо сказати, що повністю уникнути професійної деформації неможливо, проте є ефективні психологічні засоби, що дозволяють знизити її негативний вплив на особистість професіонала.

На думку Т.Л. Яхьяев та З.Х. Кочесокової, одними з найчастіших причин професійної деформації – є специфіка найближчого оточення, діяльності та більш вузька спеціалізація професіоналів. Вчені підкреслюють, що практика підтверджує наявність, як мінімум, трьох груп факторів, що перешкоджають або виключають можливість професійної деформації. Перша група безпосередньо пов'язана зі спрямованістю особистості. Чим вище рівень культури співробітника, тим ширше набір альтернативних моделей поведінки, що дозволяють залишитися в загальних рамках при будь-якому загостренні обстановки. Друга група пов'язана з міцністю особистісних структур, рівнем розвитку професійно значущих особистісних якостей. Третя група – рівні оволодіння відповідними професійними «психотехніки». Не кожен може витримати тривалі інтенсивні емоційні навантаження, але кожен може навчитися регулювати свій емоційний стан

Питаннями професійної психологічної підготовки займалися Ю. В. Варданян та О. М. Воробйова. Дослідниці наголошують на тому, що діяльність поліцейського характеризується різними загрозами, як фізичними, так і психологічними. Авторки підкреслюють, що регулярне спілкування з громадянами, які перебувають в афективних станах, участь в заходах по відновленню громадського порядку, застосування зброї і прийняття відповідальності за життя і здоров'я інших людей – все це обумовлює постійну присутність у службовій діяльності поліцейського таких стресових факторів, як небезпека, ризик, раптовість, невизначеність, новизна, негативне емоційне реагування, тиск оточуючих і багато іншого.

Ми вважаємо, що в таких умовах одним з основних завдань запобігання професійної деформації працівників поліції є впровадження психологічного супроводу службової діяльності, який буде здатний забезпечити психологічну безпеку особового складу поліції та сприятиме збереженню стабільності особистості самого поліцейського і психологічного благополуччя суб'єктів його професійної діяльності.

Одержано 17.04.2019